

AVRUPA TOPLULUKLARINDAN AB NE GEÇİŞ

Avrupa bütünlüğünün ilk adımları 1950'li yıllarda atılsa da, AB ancak 1992 Maastricht Antlaşması ile kurulmuş ve 2007 de imzalanan Lizbon Antlaşması ile tüzel kişilik kazanmıştır.

A. Avrupa Topluluklarının Ortaya Çıkışı:

① Paris Antlaşması : (AKGT) : Jean Monnet (Fransız Planlama Teskilatı Başkanı) planından hareketle, Robert Schuman (Fransa Dışişleri Bakanı) 09 Mayıs 1950'de (Butun Avrupa günü olarak kutlanır) yaptığı açıklama ile (Schuman Deklarasyonu) Avrupa bütünlüğünün hukuki ve entelektüel temelini atmıştır. Bu deklarasyon Almanya ve Fransa'daki kömür ve çelik üretiminin denetiminin bir üst otoriteye devrini önermiştir. Bu otorite uluslar üstü ve diğer Avrupa ülkelerine açık olacaktır. Amaç;

- Almanya ve Fransa arasında denge sağlamak
- Savaşın temel hammaddesi olan kömür ve çelik üretimini kontrol altına almak.

Almanya, Fransa, Hollanda, Lüksemburg, Belçika ve İtalya tarafından 18 Nisan 1951'de Paris'te imzalanarak AKGT kurulmuştur. İngiltere bu bütünlüğün dışında kalmıştır. AKGT, Avrupa'da bütünlük yönünde ilk somut adım olmuştur. Sınırlı bir sektörde de olsa üye devletler ulusal yetkilerini bağlayıcı karar alabilecek bir organa devretmişlerdir. Topluluk 50 yıllık kurulmuş olması nedeniyle 2002'de sona ermiştir.

2. Avrupa Savunma Topluluğu ve Avrupa Siyasi Topluluğu Kurma Yolundaki başarısız girişimler

AKET ile yekalanon başarı b'üye devleti savunma ve siyasi bütünleşme yönünde adım atmaya yöneltti.

"Ortak Avrupa Ordusu" oluşturmaya yönelik (Rene Pleven) Plan 27 Mayıs 1952'de imzalanmış. Ancak Fransız Medistate onaylanmayınca yürürlüğe girememiştir.

Avrupa Siyasi topluluğu kurulması yönündeki projeye Ortak Avrupa Ordusunu kurmaya yönelik Avrupa Savunma topluluğu antlaşmasının reddedilmesi üzerine projeden vazgeçilmiştir.

3. Roma Antlaşması (AET - AAET)

Avrupada ekonomik bütünleşme gerçekleştirilmeden siyasi bütünleşmenin gerçekleşmesinin mümkün olmadığına ilişkin olasılımları üzerine ekonomik bütünleşme ile ilgili Gabalar Öne çıkmıştır. Belçika Dışişleri Bakanı Paul Henri Spak başkanlığında toplanan Dışişleri Bakanlarının oluşturduğu komitenin hazırladığı rapora göre Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu kurulmuştur. (25 Mart 1957) (1 Ocak 1958'de yürürlüğe girdi)

01 Kasım 1993'de yürürlüğe giren Avrupa Birliği Antlaşması (ABA) ile, Avrupa Ekonomik Topluluğunu kuran Antlaşmanın adı Avrupa Topluluğunu Kuran Antlaşma olarak değiştirilmiştir. 1 Aralık 2009 tarihinde yürürlüğe giren Lizbon Antlaşması ile Avrupa Topluluğunu Kuran Antlaşmanın adı Avrupa Birliğinin İşleyişine Dair Antlaşma (ABİA) olarak değiştirilmiştir.

Avrupa Atom Enerjisi Topluluğunu kuran antlaşma ise Lizbon antlaşması sonrasında da AB den ayrı bir tüzel kişilik olarak aynı isimle varlığını devam ettirmiştir.

AET Kurucu Antlaşması bütünleşme hedefinin gerçekleştirilmesi için, araç olarak üye devletler arasında malların, hizmetlerin, sermayenin ve emeğin serbestçe dolaştığı bir ortak pazar ve gümrük birliği öngörülmüştür.

AAET nin amacı ise atom enerjisinin barışçıl amaçlarla kullanılmasını geliştirmek

AKGT gibi AET ve AAET de ortak pazarı hedeflemektedir.

AET ve AAET de AKGT modelinden esinlenerek oluşturulmuştur.

Roma Antlaşması, AET ve AAET için ayrı organlar öngörmüştür. Her topluluğun temel organları

- Konsey - Komisyon - Adalet Divanı - Genel Kurul

Bu iki yeni topluluk "Üstük otorite" yerine "Komisyon" ismini tercih etmiştir.

** Bu üç topluluğun ayrı otanom yapıları ve hukuki kişilikleri olmuştur. Her topluluğun kendi organları vardır. Ancak 25 Mart 1957 de her üç topluluğun

- Ortak bir Parlamento

- Adalet Divanı sahip olmaları benimsendi.

08 Nisan 1965 de ise Füzyn Antlaşması ile

- Konseyler

- Üstük otorite

- Komisyonlar birleştirilmiştir.

B. AB nin Kurulması

1932 Maastricht Antlaşması ile AB kurulmadan önce bu doğrultuda atılan ilk adım Avrupa Tek Senedi dir. Daha sonra AB'yi güçlendirip genişlemesini gerçekleştirmek için Amsterdam ve Nice Antlaşmaları yapılmıştır.

① Birlik Öncünde Ayrılar

02 Kasım 1961 I. Fouchet Planı: "Birliğin üye devletler halkların farklılıklarına saygı üzerine kurulu olduğunu" belirterek hükümetler arası yapı oluşturma amacının altı çizilmiştir. Birliğin aynı bir hukuki kişiliğe sahip olduğu belirtilerek kurumları olarak Konsey, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Siyasi Komisyonu sayılmıştır.

18 Ocak 1962 II Fouchet Planı: Ortak Dış İleri ve savunma politikaları ile kültür ve bilim alanlarında etkili ve hükümetler arası yönetime göre işleyen devletler birliği

⊗ Her iki planda üye devletlerin görüş ayrılıkları nedeniyle hayata geçirilemedi.

Davignon Raporu: Fouchet planından farklı olarak savunma ve kültür alanlarını siyasi işbirliği kapsamı dışında bırakmaktaydı. Özellikle dış politika alanında işbirliğinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

1972 Paris Zirvesi: İlk defa Avrupa Birliği terimi kullanılmıştır. Zirvede topluluklara üye devletler 1980 yılından önce tüm ilişkilerini AB ne dönüştürme hedefini ortaya koymuştur. Andemans raporu ile

- Ortak dış İleri politikası
- Ortak bölgesel ve sosyal politikaların uygulanması
- Topluluk Kurumlarında reforma gidilmesi

- Ekonomik ve parasal birliğin kurulması
- 1980 yılına kadar Birlik süresinin tamamlanması
- Dışişleri Bakanlarının Topluluk ile Avrupa Siyasal İşbirliği ayırımını ortadan kaldırma hedeflenmektedir.

② Avrupa Tek Senedi: ABye doğru ilk Adım

17-28 Şubat 1986 da imzalanan antlaşma ile Avrupa Topluluklarını kuran antlaşmalarda ilk önemli değişiklik meydana gelmiştir. Haziran 1985 üye devletlerin Devlet veya Hükümet Başkanlarının bir araya geldiği milano zirvesinde Hükümetlerarası Konferans daveti yapılmış. Bu konferansın iki önemli işlevi olmuştur

- Dış politika alanında üye devletler arasında işbirliğini öngören hükümlerin (Avrupa Siyasal Birliği) yer aldığı bir antlaşma ortaya koymak
- AT Antlaşmalarında değişiklik getiren hükümlerin içeren bir antlaşma yapmak

Bu iki antlaşma taslağı birleştirilerek "Avrupa Tek Senedi" şeklinde adlandırılmıştır. ATS'nde iç pazar malların, sermayenin, kişilerin ve hizmetlerin serbest dolaştığı iç sınır olmadığı alan olarak tarif edildi

ATS'nin getirdiği yenilikler

- a. İç pazar kurma hedefine bağlı olarak AT Kurumlarının işleyişi iyileştirildi
- b. Avrupa Konseyi düzenlendi
- c. Yasamaya ilişkin Avrupa Parlamentosunun yetkileri artırıldı.
- d. Adalet Divanının iş yükünü azaltmak için İlk Derece Mahkemesi kuruldu
- e. Ekonomik, sosyal uyum, araştırma ve teknolojik gelişme, çevrenin korunması ilk kez Antlaşma metninde girdi

- f. Büyük devletlerin, güvenliğinin ekonomik ve siyasi yönleri üstüne tavırlarını daha yakın birleimde koordineye hazır oldukları,
- g. Avrupa Siyasi İşbirliğinin organları da ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

3. Maastricht Antlaşması : AB'nin kurulması

07 Şubat 1992 tarihinde imzalanmış 1 Kasım 1993 de yürürlüğe girmiştir. (ABA) Avrupa Birliği Antlaşması ile Avrupa Birliği çatısı altında, Avrupa Toplulukları (AKGT, AET, AAET) ile ilikileni eylem alanı olan Ortak Disisleri ve Güvenlik Politikası (ODGP) ve Adalet ve İçişlerinde İşbirliği Politikasını (AİİP) oluşturmıştır. Böylece ABA, AB'nin üç sütunlu yapı oluşturulmuştur.

Birinci Sütun : Topluluklar ve Ekonomik ve Parasal Birlik konularına ilişkin

İkinci Sütun : Ortak Disisleri ve Güvenlik Politikası

Üçüncü Sütun : Adalet ve İçişlerinde İşbirliği Politikası

Birinci Sütun topluluk hukukunun klasik mekanizmasına dayandırılmıştır. ulus-üstü nitelik, bütünsellik, doğrudan etki üstünlük gibi özellikler.

İkinci ve Üçüncü sütun ise hükümetlerarası işbirliği mekanizmasında göre çalışması öngörülmüştür. Konsey'in AB'nin hedeflerinin gerçekleştirilmesi doğrultusunda işbirliğini sağlamak üzere "ortak tutum" ve "ortak eylem" gibi hukuki arada başvurabilmesi sağlanmıştır. Konsey'in kararlarını "işbirliği" ile alması, ancak uygulamaya ilişkin tedbirleri "nitelikli çoğunluk" ile alabilmesi öngörülmüştür.

Söz konusu iki alanda Komisyon ve Parlamento'nun rolü sınırlı olup AB zirvesi veya Bakanlar Konseyi kanalıyla faaliyette bulunabilmesi ⑥ sağlanmıştır.

Birinci sütunda yüksek derecede bir bütünlük sağlandığından kararlar esas olarak nitelikli çoğunluk yöntemiyle tutulmuş, yönerge gibi araçlarla alınması öngörülmüştür. İkinci ve üçüncü sütun gibi hassas alanlarda üye devletlerin kararları ağırlığı ile "ortak eylem" ve "ortak tutum" gibi araçlarla alınması sağlanmıştır.

AB'nin karmaşık yapısı ABA'nın karma niteliğinden kaynaklanmıştır. ABA ile ; (Maastricht Antlaşması)

- Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) kuran anlaşmanın adı Avrupa Topluluğunu Kuran Antlaşma olarak değiştirildi. AET → AT oldu. Bu isim değişikliği ekonomi alanı dışında (eğitim, kamu sağlığı) topluluğun yetki sahibi olması için yapıldı.
- Avrupa Birliği vatandaşlığı kavramı Antlaşmaya konularak vatandaşlık hakları güvenceye alındı.
- Katmanlı yetki ilkesi ABA (Maastricht Antlaşması) ile birliğin münhasır yetkileri dışındaki alanlara genişletilmiştir.

⊗ Katmanlı yetki ilkesi : Avrupa Birliği ile üye devletler arasında yetkilerin kullanımını düzenleyen ilkedir. Bu ilke uyarınca Birlik, münhasır yetkisine girmeyen alanlarda sadece, öngörülen eylemin amaçlarının üye devletler tarafından merkezi düzeyde veya bölgesel ve yerel düzeyde yeterli biçimde gerçekleştirilemeyeceği, söz konusu eylemin boyutu ve etkileri itibarıyla Birlik düzeyinde daha iyi gerçekleştirilebileceği durumlarda hareket geçer.

Maastricht Antlaşması ile Birinci Sütunda (Topluluk) yapılan değişiklikler.

- Yeni alanlar ortak politika konusu yapıldı (Enerji, kamu sağlığı, kültür, tüketicilerin korunması, eğitim ulaşım vb.)

- Ekonomik ve parasal birliğin kurulması (Ortak Para - Avrupa Merkez Bankası)
- Avrupa Parlamentosunun yetkileri artırıldı. Ortak karar alma işbirliği prosedürlerinde yapılan değişiklik ile karar alma sürecindeki rolü güçlendi
- Sayıştay AB kurumları arasında sayıldı
- Adalet Divanı yetkileri artırıldı (Para Cezası verme)
- Bölgeler Komitesi kuruldu.

C. YENİ GENİŞLEME SÜRECİNE HAZIRLIK (Amsterdam - Nice Antlaşmaları)

1. Amsterdam Antlaşması : 1995'te Avusturya, Finlandiya ve İsveç AB'ne katıldı. 2 Ekim 1997'de Amsterdam Antlaşması üye devletler tarafından imzalanmıştır. Amsterdam Antlaşması genişlemeye bağlı olarak ortaya çıkan kurumsal sorunları çözmektedir. Getirdiği önemli düzenlemeler

- Üye devletlerin ortak ilkeleri olan hürriyet, demokrasi, insan hakları ve temel özgürlüklere saygı ve hukukun üstünlüğü ilkeleri üzerine kurulmuştur. Bu ilkeler konumlandırılıp üye devletler için bağlayıcı hale getirilmiştir. Bu ilkeler ihlaletilmesinin ciddiliğine bağlı olarak üyeliğin askıya alınması düzenlenmiştir. Aday ülkelerde bu ilkelere uyacaklardır.
- Üçüncü sütundaki (AİİP) yer alan "Üçüncü ülke vatandaşlarına uygulanacak kurallar" birinci sütun kapsamına alındı.
- Ortak Dış İlişkileri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi makamı oluşturuldu. Politika planlama ve erkek uyarı birimi kuruldu.
- Konseyde karar alma yöntemi olarak "yapıcı gelişimsellik" kavramı getirildi (Gelişimsel kalon üyenin tutumunu kararın alınmasını engellemez)

- Gelmeler kalan üye bildirimde bulunarak, kararı uygulamaz, ancak birlik için bağlayıcılığını kabul eder.
- Schengen Protokolü ile Schengen mülteci AB Antlaşması içine alınmıştır.
 - Amsterdam Antlaşmasında ana hedef olarak " dış sınır denetimleri, göç, sığınma ve suçla mücadele ve önlemeye ilişkin uygun tedbirler aracılığıyla kişilerin serbest dolaşımının garanti edildiği bir özgürlük ve adalet alanı yaratmaktır.
 - Konsey bu sürtün kapsamında Birliğin amaçlarının sürdürülmesine katkıda bulunacak önlemleri almak işbirliğini geliştirmekle yükümlü kılınmıştır. Konsey bu amaca ulaşmak için bir üye devletin veya Komisyonun önerisi üzerine işbirliği ile hareket ederek
 - (*) Belirli bir konuda yaklaşımını tanımlayan ortak tutumlar benimseyebilir.
 - (*) Üye devletlerin kanun ve düzenlemelerini yakınlaştırmak gerçeğe kararlar alabilirler. (Gerçeğe kararlar ulaşılmazı gereken sonuçlar açısından üye devletleri bağlar, şekil ve yöntemi ulusal makamlara bırakır doğrudan etkiye sahip değildir)
 - (*) Başka amaçlara yönelik kararlar alabilirler. Bu kararlar, bağlayıcıdır, doğrudan etkiye sahip değildir.
 - Adalet Divanı, ön karar prosedürü çerçevesinde, gerçeğe ve karar, karar ve konvansiyonların geçerliliğine yorumlanmasında ilişkin karar vermeye yetkilidir. Üye devlet açık beyanla kabul etme şartına bağlıdır.
 - Üye devletlerin kendi aralarında yakın işbirliğini kurabilmenin yolu açıktır.

2. Nice Antlaşması : Amsterdam antlaşmasında çözümlü
erklenen sorunlar için bir konferans toplandı. Şu konu-
larda uzlaşmaya varıldı

- Komisyonun yapısı ve büyüklüğü
- Konseyde oyların ağırlığı
- Nitelikli çoğunluk uygulamasının genişletilmesi

Nice Antlaşması tüm devletlerce onaylanmasının ardından
Olasubart 2003'te yürürlüğe girmiştir.

- Konseyde nitelikli çoğunlukla karar alınabilen alanlar
genişletilip nitelikli çoğunluğun tanımı yapılmıştır.
Nitelikli çoğunlukta eşik oyların %71,3 olarak
belirlenmiştir (237 oydan 169'u ile karar alınabilir)
Konseyde Komisyonun önerisi üzerine alınmasının ge-
rekli olması halinde, üyelerin çoğunluğunun en az
169'la oy vermesini gerektirir. Diğer hallerde
üyelerin $\frac{2}{3}$ en az 169'la oy vermesini gerektirir.
Konseyin bir üyesi, bu nitelikli çoğunlukla karar alın-
ması gerçeğinde, bu nitelikli çoğunluğun birliğin
tüm nüfusunun %62'ni yansıtmadığını
incelenmesini talep edebilir. Bu koşul yerine
gelmezse Konsey kararı ortaya çıkmaz.
- Parlamento'nun maksimum üye sayısı 732 olarak
belirlenmiştir.
- Komisyon her üye devletten bir vatandaşının
katılması
- Konsey kararıyla uzmanlaşmış yargı daireleri kur-
manın yolu açıldı. İlk Derece mahkemesine "önkarar"
başvurularında bakma yetkisi verildi
- Askeri ve savunma konuları dışında kalan alanlarda
yakın işbirliği yönteminin uygulanabileceği belirt-
miştir.
- AB temel Haklar şartı hazırlanmış ve ilan edilmiştir.

D. AVRUPA BİRLİĞİNİN REFORMU

(Lizbon Antlaşması)

Nice Antlaşmasının yetersiz olduğunu bilen ülkeler, birliği 2144 hazırlamak için bir Avrupa Konvansiyonu oluşturulmuş, bu konvansiyonun ortaya koyduğu çalışma "Avrupa için bir Anayasa Oluşturan Antlaşma" adı ile tüm üye devletlerce imzalanmıştır. Antlaşma Fransa ve Hollanda'da referandumda reddedilmiştir. yürürlüğe girememiştir. Anayasa kelimesini gönderme yapmadan oluşturulan Antlaşma metni 13 Aralık 2007'de Lizbon'da üye devletlerce imzalanmıştır. İrlanda'da yapılan ilk başarısız referandum sonunda ikinci referandumla kabul edilmesiyle Çek ve Polonya da Antlaşmayı imzalamış. Lizbon Antlaşması 01 Aralık 2009'da yürürlüğe girmiştir.

Lizbon Antlaşmasının Getirdiği Yenilikler

- ① Maastriht Antlaşmasıyla kurulan AB, uzun süre üç sütunlu yapı ile varlığını sürdürmüştü. Lizbon Antlaşması ile bu yapı daha basit hale getirilmiştir. Üç sütunlu yapı birleştirilmiş, Topluluk kelimesi yerine Birlik kelimesi kullanılmıştır.
- ② AB tüzel kişilik kazanmıştır.
- ③ ABA adını aynen muhafaza ederken, Avrupa Topluluğunu kuran antlaşma ise "AB'nin işleyişine ilişkin Antlaşma" halini almıştır.
- ④ İkinci ve üçüncü sütunlara da uluslararası özellik kazandırılmıştır.
- ⑤ Avrupa Konseyi ve Avrupa Merkez Bankasına "AB Kurumu" statüsü verilmiştir.
- ⑥ 2,5 yıllık süre için bir Avrupa Konseyi Başkanı atanması ve bu kişinin zirve toplantılarına başkanlık etmesi

- AB Dış İleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilatı makamı oluşturulması, Avrupa Dış İlişkiler Servisi oluşturuldu
- Parlamento'nun Konseyle eşit güçte sahip olduğu yasama yöntemi olan "ortak karar usulü" "olagan yasama usulü" adını alarak Ortak Dış İleri ve Güvenlik Politikası "herlik tüm politika alanlarında genel ilke haline geldi".
- Avrupa Komisyonundaki Komisyonların sayısı azaltıldı.
- Konseyde nitelikli çoğunluk esas olgama yöntemi haline geldi
- Ulusal Parlamentoların Birliğin kararalma sürecine katılımı artırıldı
- AB temel Haklar Şartı'nın bağlayıcılığı kabul edildi. Birliğin AİHS ne taraf olması öngörüldü.
- Üye devletlerin AB den ayrılabilceği ilk kez düzenlendi.

AB NİN GENİSLEME SÜRECİ

AB 6 Avrupa Devleti tarafından kurulmuş ancak 28 üyeli bir yapıya dönmüştür.

Kurucu Üyeler: Almanya, Fransa, Hollanda, Belçika, Lüksemburg, İtalya

Aday devletlere yönelik kriterler uygulanmaktadır. Aday devletlerin karışımında yükümlü olduğu koşullar 1993 Kopenhag Zirvesinde kapsamlı olarak belirlenmiştir.

İlk Genişleme Süreci: (6 → 9) 1961 yılında Norveç, Danimarka, İrlanda, Birleşik Krallık üyelik için başvurmuş, Birleşik Krallığın Fransa tarafından veto edilmesi üzerine diğer Ülkelerde adaylıkların geri çekilmesiyle. (12)

1967 yılında bu ülkeler telerar üyelik için başvurmuş, Fransa C.Başkanı Birleşik Krallık için yeniden veto etmiş, diğer devletler adaylıklarını geri çekmemiştir. Fransa C.Başkanı istifasının ardından iki yıl süren müzakerelerden sonra İngiltere, Norveç, İrlanda ve Danimarka 22.Ocak 1972'de Katılma Antlaşması imzalandı. Norveç'te yapılan referandumda "Hayır" oyu alınması nedeniyle sadece İngiltere, İrlanda ve Danimarka ağından yürürlüğe girdi.

2. Genişleme Süreci (9 → 10) 1 Ocak 1981 yılında altı yıl süren müzakerelerin sonunda Tapuluklara üye olmuştur.

3. Genişleme Süreci (10 → 12): 1977'de İspanya ve Portekiz diktatörlüklerin sona ermesinin ardından tam üyelik için başvuruda bulunmuş, 12 Haziran 1985 tarihinde Katılma Antlaşması imzalanmış, 1 Ocak 1986'dan itibaren İspanya ve Portekiz tam üye olmuştur.

4. Genişleme Süreci (12 → 15): Avusturya (1989) İsveç (1991), Finlandiya, İsviçre ve Norveç (1992) tam üyelik için başvurmuş, İsviçre ve Norveç'te yapılan referandumlarda üyelik reddedilmesi üzerine 1 Ocak 1995 tarihinde Avusturya, Finlandiya ve İsveç AB üyesi olmuştur.

5. Genişleme Süreci (15 → 27) Aralık 1997 Lüsemburg Zirvesinde 10 Orta ve Doğu Avrupa Ülkesi, Malta ve Kıbrıs ile müzakereler başlamasına karar verilmiş. 1998'de Kıbrıs, Macaristan, Polonya, Estonya, Çek Cumhuriyeti ve Slovenya ile müzakereler başlatılmıştır. Romanya, Slovakya, Letonya, Litvanya ve Bulgaristan ile 2000'de müzakereler başlamıştır.

Aralık 2002 Kopenhag zirvesinde Macaristan, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Slovenya, Estonya, Letonya, Litvanya, Malta ve Kıbrıs'ın 1 Mayıs 2004 tarihinden itibaren, Romanya ve Bulgaristan ise 2007 yılına kadar ertelenmiştir.

6. Genişleme süreci (27 → 28) 01 Temmuz 2013 tarihinde Hırvatistan tam üye olmuştur.

Genişleme sürecinin geleceğine bakıldığında

- Türkiye, Karadağ ve İzlanda Katılım müzakereleri yürütmekte
- Makedonya ve Sırbistan aday ülke
- Arnavutluk - Bosna Hersek ve Kosova Potansiyel aday ülkeler olarak görünmektedir.

AB ÜYELİK KOSULLARI

AB Avrupa'nın tamamında bir bütünleşme hedeflediği için Avrupa Topluluklarının kapılarını tüm Avrupa devletlerine açık bırakıp bazı üyelik koşullarını belirlemiştir. Özellikle Maastricht Antlaşmasıyla AB'nin kurulmasından sonra üyelik koşulları üzerinde önemle durulmuştur. Bir takım kriterler belirlenmiştir.

Siyasi Kriterler: Ülkede demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan haklarını ve azınlık haklarını güvence altına alan kurumların varlığı.

Ekonomik Kriterler: İşleyen pazar ekonomisinin varlığı ve birlik içindeki rekabetçi baskılara ve diğer serbest piyasa güçlerine karşı kayma kapasitelerine sahip olmak.

Topluluk müktesebatının benimsenmesi: (AB müktesebatına uyum) siyasi, ekonomik ve sosyal birliğin hedeflerine bağlı olmak üzere üyelikten kaynaklanan yükümlülükleri üstlenebilme (14) yetneği

Lizbon Antlaşması (ABA m.49) üyelik koşulları ve sürecine yer vermiştir.

Üyelik Koşulları

- Her Avrupa Devleti, Birliğe üye olmak için Konsey'e başvurabilir.
- Aday devletin, demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları ve azınlık haklarına saygı göstermesi ve geliştirmesi gerekir.

Üyelik Süreci

- Üyelik Başvurusu Konsey'e yapılmaktadır.
- Ulusal Parlamentoların üyelik başvurusu konusunda bilgilendirilmesi gerekir (Lizbon Antlaşması yenitij)
- Konsey, Avrupa Komisyonuna danıştıktan sonra ve Avrupa Parlamentosunun da mutlak çoğunlukla vereceği onayı aldıktan sonra ayrılığı ile aday devlet ile üyelik müzakerelerini başlatma kararı alır.
- AB üyeliğine kabul koşulları, aday devlet ile AB'ye üye devletler arasında müzakere konusu olmaktadır.
- AB'ye Katılım Antlaşmasının, üye devletler ve aday devlet tarafından iç hukuk kurallarına uygun olarak onaylanması gerekir.

① AB'nin Temel Bileşeni (Ünvanı) Devlet

Devletler kurucu işlevlerini yerine getirdiklerinden dolayı "Yüksek Akit Tarafları" olarak nitelendirilmektedir. Bu aşama geçildikten sonra "üye devletler" kavramına geçilmektedir.

AB Hukuku devletin statüsünü belirlerken uluslararası hukuktan uzaklaşmaktadır. Uluslararası Hukukun bu alandaki egemenlik, esitlik ve işbirliği kavramları temel prensipleri AB Hukukunda esnek bir biçimde benimsenmektedir.

Egemenlik İlkesi açık bir şekilde antlaşmalarda yer almamaktadır. Üye devletlerin egemen eşitliği ise, AB yapısı içinde oy ağırlığı (ağırlıklı temsil) ilkesine yerini bırakmamaktadır. İçişlerine karışmama ilkesinin karşılığı olarak da kurumsal otonomi ilkesi gelmektedir. AB Hukukunda devletin statüsü esas olarak "dörtüst işbirliği" ve "yükümlülükler uygun davranma" gibi ilkeler çerçevesinde belirlenmektedir.

Topluluk modeli incelendiğinde egemenliğin sınırlandırılması ön plana çıkarken, hükümetlerarası işbirliği modeli esas alındığında devletlerin eşitliği ağırlık kazanmaktadır.

⊗ Antlaşmalarda Birliğe verilmemiş yetkiler, üye devletlere aittir. Liège Antlaşması üye devletlere, devletin temel işlevlerinin korunduğuna ilişkin güvence vermektedir. Birlik, ülke bütünlüğünün kınar altına alınması, kamu düzeninin muhafaza edilmesi ve ulusal güvenliğin korunması da dahil devletin temel işlevlerine saygı gösterir. Özellikle ulusal güvenlik her üye devletin kendi sorumluluğunda kalmaya devam eder.

② AB'nin İkinci Önemli Bileşeni (İnsan)

Kurucu Antlaşmalar, başlangıçta kişilerin statüsünden söz etmemektedir. "Van Gend en Loos" kararında, Topluluk üye devletlerin yararına egemenlik sahalarını sınırlayan yeni bir hukuk düzeni kurduğunu, her ne kadar bu düzenin sınırlı bir alan için geçerli olduğu kabul edilse de sağlanan hakların üye devletlerin vatandaşları da kullanabileceği belirtilmiştir. Divan bu kararıyla vatandaşların hukuk kişisi statüsü tanımıştır.

Temel haklar alanındaki Divan ktihamı da birinci AB Hukukundaki güçlü bir konuma getirmiştir. 1992 Maastricht Antlaşmasıyla ilkece temel hak korumasına ilişkin hüküm antlaşmaya dahil edilmiştir.

İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin yaklaşım Lizbon Antlaşması ile de sürdürülmüştür.

Başlangıçtan beri AB'nin amacı Avrupa Halkları arasında daha sıkı bir birliğin temellerini atmak olarak belirtilmiştir. AB de halkları temsil eden kurum Avrupa Parlamentosudur. Üye devletlerin nüfusuna göre AP'nda temsil edilmesi, Konseyde oy ağırlığı sisteminin olması Avrupa Parlamentosu sadece Avrupa Halklarını temsil etmemekte aynı zamanda AB vatandaşlarını da temsil etmektedir. Lizbon antlaşması, Avrupa Halkı kavramına vurgu yapmaktadır.

AB'nin Hukuki Niteliği

Maastricht Antlaşması AB'yi üç sütunlu yapı üzerine kurmuştur. Antlaşma ile Avrupa Birliği çatısı altında, Avrupa Toplulukları (AKGT, AET, AAET) ile yeni iki işlem alanı olan Ortak Dışişleri ve Güvenlik Politikası (ODGP) ve Adalet ve İçişlerinde İşbirliği Politikası (AİİP)

Birinci sütun : Topluluklar ve Parasal Birlik konularına ilişkin

İkinci sütun : Ortak Dışişleri ve Güvenlik Politikası

Üçüncü sütun : Adalet ve İçişlerinde İşbirliği Politikası

(Bu sütundaki birçok konu birinci sütuna kaydırılmış, bu sütunda sadece ceza konularında Polis ve Adli İşbirliği kalmıştır)

Birinci sütun, ulus-üstü nitelik, bütünlük, dayanışma, dayanışma gibi klasik mekanizmalara dayanmaktadır.

AB hem ulus-üstü (topluluklar) hem de hükümetler arası yapılardan oluşmaktadır.

Lizbon Antlaşması ile üç sütunlu yapı kaldırılarak, AB tüzel kişiliğe sahip tek bir yapı haline dönüştürülmüştür.

1. Devlet Niteliği : AB devletin klasik üç unsuru (İlke, İnsan ve egemenlik) açısından değerlendirildiğinde devletten farklı özellik taşımaktadır.

AB kendi ülkesi bulunmamakla birlikte, yer bakımından uygulama alanı, üye devletlerin ülkelerini kapsar. Ancak AB'nin ülkesel yetkisi tam değildir. Üye devlet ülkeleri üzerinde ancak kendisine tanınan yetkileri kullanabilir.

İnsan unsuru açısından AB kurucu Antlaşmaları uyrukluuk unsuruna bakılmaksızın tüm kişilere yöneliktir. Maastricht Antlaşması ile Avrupa Vatandaşlığı tesis edilmiştir. Üye devlet uyruğundaki vatandaşların ayrımcılık yasası ve kişilerin serbest dolasımı bakımından farklı muamele yapılmaktadır. Avrupa Vatandaşlığına ancak AB ye üye devletin vatandaşları sahip olmaktadır. Birlik vatandaşlığı ulusal vatandaşlığa ilaveten olup ulusal vatandaşlığın yerini almaz. AB sadece yetkili olduğu alanlarda Avrupa vatandaşlarının ilişkin kurallar koyabilmektedir.

Egemenlik ilkesi bakımından AB sınırsız bir yetkiye sahip olmayıp devletlerin devrettiği yetkilere bağlıdır.

XX AB devlet gibi özellikler taşımasına rağmen, klasik anlamda bir devlet değildir.

Ulus-üstü özelliklerinden hareketle AB federasyona benzetilmektedir. Ancak federasyondan farklı olarak ulus devletleri üzerinde dış politika, savunma ve güvenlik gibi konuları da içerecek şekilde bir takım yetkilerin ortak politika bağlamında bir üst organa devredilmesi söz konusu değildir. AB bazı özellikleri nedeniyle hükümetlerarası bir yapıya işaret etmektedir.

2. Ulus-üstü Örgüt Niteliği : Uluslararası bir antlaşmaya dayalı olarak kurulmasından dolayı AB, hükümetlerarası uluslararası örgüt olarak değerlendirilebilse de örgütten farklı olduğu görülmektedir.

Diğer uluslararası örgütlerden farklı olarak bütüncül bir amaç taşıyan daha kuvvetli bir yapıya sahip olduğundan ulus-üstü örgüttür. Karşılıklı esasasın olmaması, AB Hukukunun üstünlüğü, doğrudan etki doğurması ulusal yetkilerin devri gibi özellikler genelleksel uluslararası örgütlerin dışındaki bir yapıya işaret etmektedir.

Adalet Divanı "Costa Kararında" AET Antlaşması, Antlaşmanın yürürlüğe girdiği andan itibaren, üye devletlerin hukuk sisteminin bir parçası haline gelen ve kendini bu devletlerin ulusal mahkemelerine kabul ettiren kendine özgü bir hukuk sistemi kurduğunu belirtmiştir.

Birlik hukukunun üstünlük prensibi, AB Hukukunun birliği ve tüm üye devletlerde tek düze uygulanmasının sağlanması için geçerlidir.

Bu özellikleri nedeniyle AB esas itibarıyla ulus-üstü bir örgüt özelliği gösterir.

AVRUPA BİRLİĞİNİN YETKİLERİ

Avrupa topluluklarının yetki alanı hedeflenen amaçlarına ulaşmak için, zaman içerisinde üye devletler tarafından genişletilmiştir. İlk önemli yetki genişliği, topluluk politikalarının gelişmesine bağlı olarak Avrupa Tek Senedi ile başlayıp (çevre, araştırma ve kalkınma)

Maastricht (Katmanlı Yetki İlkesi) Amsterdam (Katmanlı işbirliğine ilişkin Protokol ve Yakın İşbirliği Kurma) Nice (Yakın İşbirliği Kurmayı Kolaylaştırma), Lizbon (Katmanlı Yetki ilkesine uyulup uyulmadığı hususunda ulusal parlamentolara yetki verme) Antlaşmalarıyla devam etmiştir.

JETKİLERİN AB YE DENKİNDE İZLENEN İLKELER

- Sınırlı Yetki İlkesi : Her uluslararası örgüt gibi AB de sınırlı yetkilere sahiptir. Yetki ilkesi birliğin yetkilerinin sınırını belirler. Birliğin yetkileri üye devletlerin yetki devrini kabul ettiği ve kurucu antlaşmalarda belirtilen alanlarla sınırlıdır. Birlik sadece bu sınırlar içerisinde hareket eder.

- Zimni Yetkiler : Sorarlı etki ilkesine dayanarak, amaçsal yorum yoluyla, birlik birtakım zimni yetkilere sahiptir. Divana göre Antlaşmaların verdiği somut yetkilere göre, bu görevin gerektirdiği ölçüde zimni yetki kullanılabilir demektir.

- Tamamlayıcı (ikincil) Yetkiler : Antlaşma ile Konsey'e açık bir yetki verilmiş ancak Antlaşmalardan kaynaklanan amaçlardan birini gerçekleştirmenin zorunlu olduğu hallerde Konsey kendisini yetkilendirebilir. Konsey antlaşmada yeterli yasal dayanak olmaması durumunda tamamlayıcı yetki çerçevesinde tasarrufta bulunabilmesi için Parlamento'nun onayı, Konsey'in ayırlığı gerekir. 4 koşulun gerçekleşmesi gerekir.

* Öngörülen tasarrufun birliğin bir amacını gerçekleştirmeye yönelik olması

* Birliğin hedefine ulaşmayı sağlayan bir düzenlemenin Antlaşmada olmaması

* Antlaşmalarda tanımlanan politikalar çerçevesinde Birlik hedefini gerçekleştirmek için gerekli olması

* Antlaşmanın ulusal mevzuat ile uyumlaştırmasını öngörmediği alanlarda kullanılmaması

BİRLİK JETKİLERİNİN SINIFLANDIRILMASI

① Münhasır Yetkiler : Gümrük Birliği, iç pazarın işleyişi için gerekli rekabet kurallarının oluşturulması, Para birimi Euro olan

Ortak balıkçılık sergivesinde biyolojik deniz kaynaklarının korunması, ortak ticaret politikası

② Paylaşılan Yetkiler: AB'nin sahip olduğu yetkilerin esasını paylaşılan yetkiler oluşturmaktadır. Ancak paylaşılan yetkiler alanında Birlik ve üye devletler aynı zamanda aynı anda yetki kullanmamaktadır. Bu alanlar; iç pazar, sosyal politika, Ekonomik sosyal ve bölgesel uyum, Biyolojik deniz kaynaklarının korunması hariç tarım ve balıkçılık, çevre, Tüketicinin korunması, Tasımacılık Transavrupa Ağları, Enerji, Özgürlük güvenlik ve adalet Halk sağlığını ilgilendiren ortak güvenlik meseleleri

③ Üye Devletlerin Eylemlerini Desteklemek, Koordine etmek ve ya Tamamlamak Üzere Kullanılan Yetkiler:

Bu yetkiler esas olarak ulusal yetkililerdir. Üye devletlerin bu alanlardaki yetkilerini ikame etmek için, üye devletlerin eylemlerini desteklemek, koordine etmek ve tamamlamakla sınırlıdır. Bunlar; İnsan sağlığının korunması ve iyileştirilmesi, Sanayi, kültür, Turizm Eğitim, mesleki eğitim, gençlik ve spor, Sivil savunma idari işbirliği

YETKİLERİN KULLANILMASINDA İZLENEN İLKELER

① KATMANLI YETKİ İLKESİ: AB ile üye devletler arasında yetkilerini kullanımı düzenleyen ilke. Birlik münhasır yetkisine girmeyen alanlarda, sadece doğrudan eylemler amaçlarının üye devletler tarafından merkezi düzeyde veya bölgesel düzeyde ve yerel düzeyde yeterli biçimde gerçekleştirilemeyeceği ve fakat söz konusu eylemin boyutu ya da etkileri itibarıyla Birlik düzeyinde daha iyi gerçekleştirilebileceği durumlarda harekete geçer.

Katmanlı Yetki İlkesinin Kapsamı İstemi

Katmanlı yetki ilkesi ABA gereği "vatandaş yakınlık" gerçeğinde ele alınmaktadır. Kararlar mümkün olduğu kadar açık ve vatandaş en yakın şekilde alınmaktadır. Bu ilkenin önemi esas olarak "Birlik mübhasır yetkisine girmeyen" alanlarda ortaya çıkar.

- Birleşim Üye devlet tarafından daha iyi gerçekleştirildiğinde, birliğin müdahalesi engellenir.
- Birleşimin birlik düzeyinde daha iyi gerçekleştirebileceği durumlarda birliğin müdahalesine izin verilir.

⊗ Birliğin yersiz müdahalesine karşı Üye devletlerin ve yerel otoritelerin yetkilerini korumaktır.

Katmanlı Yetki İlkesinin Denetimi

- A Priori Denetim (Önceden Yapılan Önleyici Denetim)
Ulusal parlamentolar bir yasama işlemi tasarımasının hazırlanmasından hemen sonra, subsidiarite (Katmanlı yetki) ilkesine aykırılık şikayetine bulunma imkânına sahip olmaktadır. Bu denetim önleyici denetimdir. Ulusal parlamentolar yasama projesinin gönderildiği tarihten itibaren sonraki sekiz hafta içerisinde Avrupa Parlamentosu, Bakanlar Konseyi ve Komisyon Başkanı şikâ konusu teklifin katmanlı yetki ilkesi ile neden olduğu uyumsuzluğa dair görüş bildirecektir. Üye devletlerin parlamentolarının $\frac{1}{3}$ yasama projesinin katmanlı yetki ilkesiyle uyumsuzluğu hakkında görüş bildirirse projesahibi metni gözden geçirebilir. Bu sistem bir erken uyarı sistemidir.

— A Posteriori Denetim (Sonradan yapılan D zetlici Denetim)
Ulusal Parlamentalar bir yasama islemi nedeniyle, kat-
manlı yetki ilkesinin ihlal edilmesi gercekesiyle
ABAD'a dava acabileceklerdir. Yasama isleminin
dava yoluyla denetlenmesi olamagi vardir.

② ORANTILILIK İLKESİ : Maastricht Antlaşması ile gir-
mistir. Orantılılık ilkesi geregince Birlik eyleminin icerigi
ve sekli, Antlaşmanın amaclarini gercekestirmek icin gerek-
li olanı asamaz. Orantılılık İlkesi yetkinin nasil kulla-
nilması gerektiğini, yani Birlik düzenlemesinin niteligini
(seviyesini) belirler. Birlik tasarruflari, antlaşmanın
amaclarini gercekestirmek icin gerekli olan d l n n
 tesinde düzenlemeler yapamaz. Birlik tasarruflari yer-
siz müdahalelerde bulunamaz. Ayrıca tasarruflarin
mali etkisine y ndik bilgi ve belgede bulunmalıdır.

③ BİRLİK YETKİLERİNİN UYGULAMASINDA ESNEKLİK İLKESİ
(YAKIN İŞBİRLİĞİ)

Yakın İşbirliği Amsterdam Antlaşması ile düzenlenmiştir.
Topluluk ve Cezai Konularda Polis ve Adli işbirliği ololarin-
da,  ye devletlerin AB kurumsal gercevesi icinde kendi
aralarında yakın işbirliği kurabilmenin yolu acılmıştır.
Nice Antlaşması ile Ortak Disisleri ve Güvenlik Politikasının
askeri ve savunma konuları disinda kalan alanlarında
da "yakın işbirliği" yönteminin uygulanabilecegi belirtilmiştir.

Yakın İşbirliğinin Koşulları

- Birlik m ktsebatına uygun bir sekilde kurulması gerekir.
- Birliğin münhasır olmayan yetkileri gercevesinde kurulması
gerekir.
- İ  Pazar ve Ekonomik ve sosyal uyuma halel getirmemesi
gerekir.
- En az dokuz üyenin katılımı gerekir.
- T m y k devletlere ② her zaman acik olması gerekir.

Yakın İşbirliği Prosedürü ve İşleyişi

Öncelikle ilgili alanın Ortak Disiplini ve Güvenlik Politikasına ilişkin olup olmadığına bakılır. Bunların dışında yakın işbirliği kurmak isteyenler Komisyona işbirliğinin kapsamı ve hedefini içeren bir taleple bulunurlar. Komisyon bir öneri sunabilir, sunmaz ise üye devletleri bilgilendirir.

(*) Yakın İşbirliği gerçekleştirme izni, Konsey tarafından, Komisyonun önerisi üzerine Avrupa Parlamentosunun muvafakini aldıktan sonra verilir. Oyların birliği ile izin verilir.

Ortak Disiplini ve güvenlik politikasıyla ilgili yakın işbirliği kurulması halinde talep Konsey'e bildirilir. Yakın işbirliğinin Birliğin ortak disiplini ve güvenlik politikasıyla uyumlu olup olmadığı hakkında görüş bildirecek olan Birlik Disiplini ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi ve diğerler yakın işbirliğinin özellikle birliğin diğer politikalarıyla uyumlu olup olmadığı hakkında görüş bildirecek olan Komisyona iletilir.

Yakın işbirliği izni Konsey'in oyların birliği ile alacağı karara bağlıdır. Yakın işbirliği çerçevesinde kabul edilen tasarımlar bu işbirliğine katılan üye devletleri bağlar. Devam eden yakın işbirliğine başka bir devlete katılabilir.

AVRUPA BİRLİĞİNİN KURUMLARI

Başlangıçtaki üçlü kurumsal yapı (Komisyon - İnisiyatif ve Yürütme, Parlamento - Görüşme ve Karar, Konsey - Görüşme ve Karar) zaman içerisinde değişmiştir.

Komisyonun inisiyatif ve karar alma yetkilerine eklenmiş mi, ancak sadece Konsey'e ait olan karar alma yetkisi ortak karar alma prosedürü ile Konsey ve Parlamento arasında paylaşım konusu olmuştur.

Kurulan antlaşmalarla çıkan yeni birimlerde karar alma sürecini zenginleştirmişti. Lizbon Antlaşması ile Avrupa Konseyi kurum haline gelmiş, ulusal parlamentaların AB ile ilişkileri kurumsallaştırmıştır.

Maastriht Antlaşmasıyla kurulan Avrupa Birliği, başlangıçta Topluluklar üzerine konulup üç sütunlu bir yapıya dayanmaktadır.

- ④ Birinci Sütun : Avrupa Toplulukları (AKGT, AET, AAET)
- ④ İkinci Sütun : Ortak Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası (ODGP)
- ④ Üçüncü Sütun : Adalet ve İçişleri Politikası (AİİP)

AB Toplulukları kaldırıp onların yerine geçmemiştir. Toplulukların ~~yanına~~ yanına iki yeni sütun eklenmiştir. 1. sütun uluslararası (supranasyonal) nitelikte iken, diğer iki sütunun işbirliği temelinde hükümetler arası özelliktedir. Uzun süre üç sütunlu yapı altına kurulu olan AB, Lizbon Antlaşması ile üç sütunlu yapı birleştirilmiş, Topluluk yerine Birlik kelimesi kullanılmıştır. Lizbon Antlaşması ile tek bir kurumsal çerçeve oluşturulmuştur. Lizbon Antlaşması ile Avrupa Birliği kurumlarının sayısı yedi'dir.

- Avrupa Parlamentosu
 - Avrupa Konseyi (Zirve)
 - Konsey (Bakanlar Konseyi)
 - Avrupa Komisyonu
 - Avrupa Birliği Adalet Divanı
 - Avrupa Birliği Merkez Bankası
 - Sayıştay
- } Lizbon Antlaşması ile dahil edilmiştir.

① AVRUPA KONSEJİ (ZİRVE): Üye devletlerin Devlet ve Hükümet Başkanları zirve olarak adlandırılan toplantılarda biraraya gelmektedir.

İlk defa Avrupa Tek Senedinde yer almış ve yılda iki kez yapılması düzenlenmiştir. Avrupa Konseyinin kararlarına (OSGP Alanı hariç) Adalet Divanında gidebilmektedir.

Avrupa Konseyi üye devletlerin devlet veya hükümet Başkanı ve Kendi başkanı ve Komisyon başkanından oluşur. Avrupa Konseyi, her altı ayda iki kez olmak üzere Başkanın davetiyek toplantılar. Lizbon Antlaşması'ndan önce yıllık dönemler halinde geçici başkanlık sistemi rotasyon usulüne göre yapılır.

Lizbon Antlaşmasından sonra daimi başkanlık sistemi teşkil edildi. 2,5 yıllık bir süre için nitelikli çoğunlukla seçilmektedir.

Avrupa Konseyi Başkanı'nın esas rolü, gelişmelerine ivme kazandırıp, Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi'nin yetkilerine hâli getirmeksizin "ortak dış ve güvenlik politikasını" ilgilendiren konularda Birliğin dış temsilciliğini sağlar.

Avrupa Konseyi Birliğe, gelişimi için gerekli itici gücünü sağlar ve buna yönelik genel siyasi yönlendirmeleri ve öncelikleri belirler. Önemli AB kurumlarına üye atamada ve seçmede ciddi yetkileri vardır.

Bir üye devletle demokratik prensiplere karşı tehdit olması durumunda Avrupa Konseyi önemli bir karar organı olmaktadır. Üye devletlerin 1/3 veya Avrupa Komisyonunun önerisi üzerine AP'nin muvafakatını aldıktan, ciddi ve sürekli ihlal yapan devleti ilk ilgili gebeliklerini sunmak üzere başvuru ilgili ülkeyi davet ettikten sonra, oy birliği ile tepit edebilir.

Avrupa Konseyi kurucu antlaşmaların değiştirilmesinde önemli rol oynamaktadır.

Avrupa Konseyi tam üyelikte belirleyici dir. Üye devletin AB den ayrılmasında da önemli bir rolü mevcuttur. Her ne kadar Avrupa Konseyi yasama faaliyetinde bulunmasa da cezai alanlarda ve sosyal sigortalar alanında yasama işlemlerine müdahil olabilir.

Avrupa Konseyi kararlarını konsensus ile alır. Başka bir ifade ile Antlaşmanın öngördüğü durumlarda kararlar ayrılığı, nitelikli çoğunluk ve basit çoğunluk ile alınabilmektedir. Avrupa Konseyinin bir üyesi, diğer üyelerden en fazla birisi adına ay kullanabilir. Avrupa Konseyi aytama yaparak karar aldığı anda, Avrupa Konseyi Başkanı ve Komisyon Başkanı aytama katılmaz. Farklılar ay kullanma ayrılığı gerektiren kararların kabulüne engel teşkil etmez.

Lizbon Antlaşması ile oluşturulan Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikalarından Sorumlu Yüksek Temsilci, Avrupa Konseyi'nin çalışmalarına katıldığı gibi, Komisyon Başkanı Yardımcısı görevini yerine getirir.

AB KONSEJİ (BAKANLAR KONSEJİ)

Komisyon ve Parlamento ile birlikte Üçlü yapıyı oluşturan Konsey sıklıkla ayrı bir uluslararası örgüt olan Avrupa Konseyi ile karıştırılır. Aynı şekilde zincir olarak değerlendirilen Avrupa Konseyi ile de karıştırılmaktadır. Her üye devletten katılan bir bakanın oluşur. AB Kurumları içerisinde Parlamento vatandaşların meşruiyetini temsil ederken, Konsey üye devletlerin meşruiyetini temsil eder. Konsey, üye devlet hükümetlerini temsil etmekte, ay kullanabilecek, ay kullanabilecek bakan düzeyindeki temsilcilerden oluşur. Yani üye devletler toplantısının gündemine göre 27 bakanlar Konsey gönderir.

Ancak ilki özel konsey oluşumunun dayanağını ABA dan alır

- Genel İşler Konseyi: Zirve toplantılarını hazırlar
- Dış İleri Konseyi: Birliğin dış çikimini şekillendirir ve Birlik çikiminin tutarlılığını sağlar.

⊗ Her iki konsey de Dış İleri Bakanlarından oluşur. 10 farklı konsey tertibi söz konusudur.

- Genel İşler Konseyi , - Dış İleri Konseyi, - Ekonomik ve Mali İşler Konseyi, - Adalet ve İç İleri Konseyi
- İstihdam, Sosyal Politika, Sağlık ve Tüketiciler İşleri Konseyi
- Rekabet gücü konseyi , - Çevre Konseyi
- Taşımacılık, Telekom ve Enerji Konseyi
- Tarım ve Balıkçılık Konseyi
- Eğitim, Gençlik Kültür Spor Konseyi

⊗ Sadece Dış İleri Konseyinin daimi bir başkanı bulunur. Dış İleri ve Güvenlik Politikalarından sorumlu Yüksek Temsilci Diğer tüm konsey toplantılarına konsey dönem başkanlığını yürüten üye devletin ilgili bakanı başkanlık eder.

Avrupa Birliği Konseyi Başkanlığı

Konsey Başkanlığı, üye devletler tarafından alfabetik sıraya göre eşit rotasyon temelinde 6 aylık dönemler halinde yürütülür. Dış İleri Konseyi tertibi dışında AB Konseyi Başkanlığı önceden kurulmuş ve üye devletler tarafından oluşan grup tarafından 18 aylık süre için yürütülür. Bu gruplar coğrafi dengeler ve çeşitlilikler dikkate alınarak eşit rotasyon usulüne göre yürütülür.

AB KONSEJİNİN YETKİLERİ

Parlamentonun artan yetkilerine karşın, Konsey önemli bir karar organı olmayı sürdürmüştür. Konsey yasama yetkisini Avrupa Parlamentosu ile paylaşmaktadır. Yasama teklifi sunma Komisyonun teklifinde olduğunda, Konsey, Komisyondan ortak hedeflere ulaşılması için gerekli gördüğü bütün incelemeleri yapmasını ve kendisine uygun öneriler sunmasını talep edebilir. Komisyon öneri sunmaz ise bunun gerekçelerini Konsey'e bildirir.

⊗ Konsey, Avrupa Parlamentosu ile Birlikte Birliğin bütçesini yapar.

⊗ Konsey öngörülen koşullara uygun olarak politika belirleme ve koordinasyon işlevlerini yerine getirir.

⊗ Konsey'in yürütmeyle ilişkin görevleri de vardır.

- Ortak dış ve güvenlik politikalarını gerçekleştirme konusunda etkin görevleri vardır.

- AB adına üçüncü devletlerle uluslararası örgütlerle uluslararası antlaşma imzalamak (Müzakereler Komisyon tarafından yürütülür, Parlamentonun onayı alındıktan sonra antlaşma Konsey tarafından karara bağlanır.

⊗ Konsey çalışmalarında yardımcı olmak üzere Genel Sekreterlik ve Daimi Temsilciler Komitesi (COREPER) bulunmaktadır.

COREPER: Üç devlet hükümetlerinin daimi temsilcilerinden oluşur. Konseyin çalışmalarını hazırlamaktan sorumludur. Alınacak kararların teknik ayrıntıları COREPER çalışma gruplarında belirlenir. Kararların Konsey toplantısının gündemine girebilmesi için önce COREPER'den geçmesi gerekir, iki grup halinde çalışmalarını sürdürür.

COREPER - 1 : Üye devletlerin AB nezdindeki Daimi Temsilci Jardımcılarından oluşur.

- Elc ablıkları teknik konular ise;
- İstihdam , sosyal politika , sağlık ve tüketici sorunları
- Rekabet edebilirlik (icpiyasa , sanayi ve araştırma)
- Ulaşım İletişim Enerji
- Tarım ve Balıkçılık
- Çevre
- Eğitim Gençlik Spor

COREPER - 2 : Üye devletlerin Brükseldeki Daimi Temsilci - lerinden (Büyükeki) oluşur. Genel Politik konuları ele alırlar.

- Genel Konular ve Dış İlişkiler
- Ekonomik ve Mali Konular
- Adalet ve İçişleri Konuları
- Zirve toplantılarının hazırlanmasındaki genel sorumluluk

COREPER 'in esas lki ona görevi vardır.

- Öncelikle Konsey'in çalışmalarını hazırlamak , Bu çerçevede hazırlık çalışmalarını takip eder ve Konsey sunulan tasarılarla ilişkin görüşlerini açıklar. Bir tasarı "kabul edilmeye hazır" hale geldiğinde ilk Konsey toplantısının gündemine bir "madde A" olarak dahil edilir. (Tartışmaz oylama yapılır). Ancak COREPER içinde uzlaşmaz görüş ayrılıkları var ise, çözüm bulunamamış konular çözüm bulunmak üzere gündeme "madde B" dahil edilir. (Tartışma yapılarak oylama yapılır).

COREPER , Konsey ile Karar alma Süreci içinde yer alan Parlamento ve Komisyon arasındaki ilişkileri sağlayan önemli bir birimdir.

Her konsey toplantısı iki bölümden oluşur.

- İlk bölümde konuya açık olarak yasama tasarıfları görüşülüp ayama yapılır.
- Yasama dışı faaliyetlere ilişkin görüşmeler.

OYLAMA YÖNTEMLERİ

Konsey gündemdeki konuya göre; kararlarını basit çoğunluk nitelikli çoğunluk ve aybirligi ile almaktadırlar.

Aybirligi: Üye devletler ve birlik açısından önemli konular da aybirligi yöntemi uygulanır. Aybirliginin öngörülmesi durumlarda, her üye devlet karar tasarısının kabulünü engelleyebilmektedir. Butünyolama da her üye devlet veto yetkisine sahiptir. Çekimser oy kullanmak aybirligi gerektiren kararların kabulüne engel değildir.

Aybirligi gerektiren konular.

- Anayasal nitelikli konular (ABAD içtüzüğü, Bölge Kurumları Oluşumu, Yeni Üyenin AB'ye Katılması)
- Hassas bazı konular (Sosyal Güvenlik, Sosyal Koruma Aile haklarına ilişkin düzenleme, Özkaynak sistemi Vergilerin uyumlaştırılması)
- Ekonomik ve parasal birliğin temel unsurlarına ilişkin konular (3. devletlerin avro ile kur sistemi)
- Konseyin Komisyonun önerisi üzerine hareket ettiği durumlarda

Basit çoğunluk * (15 Olumlu oy 15/28) Basit çoğunluk ile karar alınması gereken durumlarda üye temsilcinin çoğunluğu ile hareket eder. Bir üye devlet en fazla bir üye devlet adına vekâleten oy kullanabilir. Konsey bazı üyelerin toplantıya katılmamaları halinde karar alınması kolaylaştırılmıştır.

- Basit çoğunlukla karar alınacak durumlar
- Genel Sekreterliğin organizasyonu
 - Usule ilişkin konularda ve içtüzüğünün kabul etmesi
 - Komisyondan inceleme yapmasını ve kendisine uygun öneriler sunmasını talep etmesini
 - Komiklere ilişkin kuralların belirlenmesi

Nitelikli çoğunluk = Nitelikli çoğunluk Roma Antlaşmasından bu yana ağırlıklı oy sistemine dayanmaktadır. Bu sistemde üye devletler belirli ağırlıkta oy hakkına sahiptir. Bu sistemde kural olarak minimum sayıdaki oya erişilmesi gerekir. (nitelikli çoğunluk esası)

Nitelikli çoğunluk esasına ilişkin kurallar Nice Antlaşmasıyla değiştirilmiştir. Konseydeki toplam üye sayısı 352 dir. Komisyondan tarafından teklif edilen bir kararın alınabilmesi için gereken üye sayısı 260 olmuştur.

Bu çoğunluk, Konsey Üyelerinin en az %15 den oluşması gerekir. Nitelikli çoğunlukla karar alındığında her üye devlet AB konusundaki nüfusunun AB toplam nüfusunun en az %62 sini temsil edip edemediğinin kontrol edilmesini isteyebilir. Bu durumda bir kararın alınmasını engellemek için ya 93 oy ya da AB toplam nüfusunun %38 gereklidir (Eski uygulama)

12. başlı Antlaşmasının "4. üfle çoğunluk" sistemi 1 Kasım 2014 tarihinden itibaren uygulamaya girilmiştir.

Nitelikli çoğunluk, Konsey Üyelerinin en az 15 ini dahil olduğu, Birlik nüfusunun en az %65 ini oluşturan üye devletleri temsil eden Konsey Üyelerinin en az %55 olarak tanımlanır. Bu yeni sistem, nitelikli çoğunluğun hesaplanmasında ülkelerin nüfusuna da dikkat almaktadır.

* Avrupa Komisyonu ya da AB Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisinin sunduğu bir önerinin kabul edilebilmesi için AB üye devletlerin en az %55'i (15/28) ve AB nüfusunun en az %65'i (2014 yılı için 329 Milyon) tarafından desteklenmesi gerekir. Buna karşın nitelikli çoğunluğun sağlanmamış sayılması için, engelleyici azınlığın öneriye karşı çıkan en az 4 üye devletten oluşması gerekir.

* Avrupa Komisyonunun ya da AB Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisinin dışında getirilen bir önerinin kabul edilmesi için AB üye devletlerin %72'si (21/28) ve AB nüfusunun en az %65 tarafından desteklenmelidir.

Her üye devlet Nice antlaşmasında öngörülen nitelikli çoğunluğa ilişkin kuralları 31.03.2017 kadar uygulanmasını talep edebilir. (260/352 ve AB toplam nüfusunun %62'si bu çoğunluk üye devletlerin en az %15 den oluşmalıdır)

Ancak 01.04.2017 tarihinden itibaren "Çift Çoğunluk" sistemi (Lizbon Antlaşması) geçerli olacaktır.

AVRUPA PARLAMENTOSU

AB'nin inşasına paralel olarak yetkileri en çok olan kurumdur. Toplulukları kuran antlaşmalarla "Meclis" adıyla üye devletlerin parlamentolarının üyelerinden oluşan klasik bir uluslararası örgüt olarak kurulmuştur. Bu meclis Roma Antlaşmasıyla AET ve AAET kurulmasıyla her üç topluluk adına görevler üstlenmiş yetkiler kullanmıştı. 1958'de Avrupa Parlamenti'ne meclisi, 1962'de Avrupa Parlamentosu adını almıştır.

1986 'Avrupa Tek Senedi ile kurulan antlaşmalarda yer almıştır. 1979 yılından itibaren AP üyesi 5 yılda bir üye devletler eş zamanlı olarak seçimler yapılmaya başlanmıştır. Maastricht Antlaşması ile AB vatandaşlığının tesis edilmesinden beri AP sadece Avrupa halklarını temsil etmemekte aynı zamanda AB vatandaşlarının da temsil etmektedir. Avrupa Birliği vatandaşlığı AP ve genel seçimlerde seçme ve seçilme hakkı vermektedir. Lizbon Antlaşması ile AB'nin girdiği demokratik faaliyetlerin mesruiyetinin artırılması amacıyla, AP'nin Birlik düzeyinde vatandaşları doğrudan temsil ettiği vurgulanmıştır. Lizbon Antlaşması ile AP, Konsey ile birlikte AB'nin gerçek yasama gücü olmuştur.

AVRUPA PARLAMENTOSUNUN YAPISI

AP Birlik vatandaşlarının temsilcilerinden oluşur. Bu temsil birliğini "demokratik bağutunu" oluşturur. Üyelerin seçime oluşması demokratik mesruiyeti gösterir. Doğrudan genel oyla seçilen tek uluslararası kurumdur. Bununla birlikte AB içinde daha fazla yetki talebinde bulunmuştur. Ancak AP seçimlerine katılım oranı düşüktür.

AP üye sayısı Bakanlar Konseyi 750'yi geçemez. Vatandaşların temsili üye devlet başına en az 6 en fazla 96 olmak üzere esasen eşitlikte orantılı sağlanır.

AP seçimlerini her üye devlet kendi mevzuatına göre yapar. Ancak üç koşula uyar.

- Seçimler nispi temsil sistemine göre yapılır.
- Nispi seçimin doğasını etkilemeyecek şekilde seçim bölgesi bölünebilir.
- Uygulanan seçim barajı %5 geçemez.

AP İŞLEYİŞİ

AP Üyeleri 5 yıllık süre için seçilirler. Statüleri üye devletlerin ulusal hukuku ve AB düzenlemeleri tarafından belirlenmektedir. AP Üyeleri ulusal hükümette yer alamadıkları gibi AP bünyesinde memur olarak da çalışmazlar. AP Üyeleri ayrıcalık ve bağımsızlıklardan yararlanır. 2009 tarihinden itibaren AP Üyeleri için AB bütçesinden minimum maaş uygulanmaya başlanmıştır. AP Merkezi Strazburg (Fransa) da olmakla birlikte Lüksemburg da idari ofisleri (Genel Sekreterlik), Strazburg ve Bazen Brüksel'de de Genel Kurul toplantıları yapılır. Toplantı dönemi 12 ye bölünmüştür. Her ay yaklaşık bir hafta toplanır. Her yıl Strazburgta on iki, Brüksel'de altı genel kurul toplantısı düzenlenmektedir. Olağanüstü toplantı işi, üye tam sayısının çoğunluğunun Konsey'in ya da Komisyonun talebi üzerine toplanır. AP Üyeleri arasından 2,5 yıllık işi 1 Başkan 14 Bşk. Trd. oluşan bir Başkanlık Divanı seçilir. AP'da görülecek kararlardaki çalışmalar Daimi Komisyonlar tarafından yapılır. Halen 23 daimi komisyon, 1 geçici komisyon vardır.

(*) AP Üyeler ulusal gruplar halinde değil, politik gruplar halinde oturur. Bir grup kurabilmek için üye devlet sayısının $\frac{1}{4}$ den minimum 25 üyenin bir araya gelmesi gerekir.

AP YETKİLERİ

Halkı temsil eden kurum olarak AP AB Kurumları arasında ilk sırayı alır. Lizbon Antlaşması "Avrupa Halkı" kavramına vurgu yapmaktadır.

ABA ya göre "AP Birlik Vatandaşlarının temsilcilerinden oluşur" demektedir.

AB de hem AP hem de Konsey bir devlet Parlamento sunun sahip olacağı bütçe ve yasama işlemleriyle donatılmıştır. Konsey Parlamento ile birlikte bütçe ve yasama görevlerini yerine getirir. (Lizbon Antlaşması) Konsey, çift kamaralı parlamenter rejimlerdeki ikinci meclise benzetilebilir. Bu anlamda;

AP → Avrupa vatandaşlarını temsil eder.

Konsey → Avrupa devletlerini temsil eder.

AP Bütçe ve yasama alanında olduğu gibi, AB Kurumları üzerinde kontrol yetkisi vardır. Nadiren Ortak Disiplin ve Güvenlik Politikalarına ortak edilmektedir.

AP'nin Bütçe Alanındaki Yetkileri

1970 yılından itibaren AP'nin bu alandaki yetkilerinin de artmış olmuştur. Lizbon antlaşması ile bütçe proseduru basitleştirilmiş, AP'nin de yetkileri güçlendirilmiştir. Zorunlu ve zorunlu olmayan harcamalar ayrımını kaldırmıştır. Eni düzenlemeye göre gelir-gider tahmini temelinde Komisyon bütçe taslağını içeren öneriyi, bütçenin uygulanacağı yıldan önceki 1 Eylül'den geç olmamak üzere Konsey ve AP'na sunar. AP, üye tam sayısının çoğunluğuyla Konsey tarafından kabul edilen tasarıda değişiklik yaparsa, kabul edilen değişiklikler tasarı Konsey'e ve Komisyona iletilir. Konsey 10 gün içinde AP'na tüm değişiklikleri kabul ettiğini bildirmez ise Uzmanlar Komitesi toplanır. Bu komitede AP ve Konsey eşit sayıda üye verir. Komisyonda bu komitenin çalışmalarına katılır ve Konsey ile AP'nu birbirine yaklaştırmaya çalışır. 21 gün içerisinde ortak bir metin üzerinde anlaşılorsa prosedür devam eder. Aksi durumda Komisyon tarafından yeni bir bütçe taslağı (36) sunulur.

Uzlaşma Komitesi 21 günlük süre içerisinde ortak bir metin üzerinde mutabakata varırsa AP ve Konsey'in ortak metni onaylamak için 14 gün süresi vardır.

*) AP ve Konsey ortak metni onaylarsa veya bir karar almazsa ya da bu kurumlardan birinin ortak metni onaylamasına karşılık diğeri bir karar almazsa bütçe ortak metne uygun olarak kabul edilmiş sayılır.

*) AP Üyetam sayısının çoğunluğu ile ortak metni reddetmesine karşılık, Konsey onaylarsa, Komisyon tarafından yeni bir bütçe taslağı sunulur.

*) Konsey ortak metni reddederse, AP onaylarsa AP, Konsey'in ret tarihinden itibaren 14 gün içinde Üyetam sayısının çoğunluğu ve kullanılan oyların $\frac{3}{5}$ ile değişikliklerin tümünün veya bir kısmının kabul edebilir.

- Sürecin tamamlanmasıyla, AP Başkanı bütçenin kesin olarak kabul edildiğini ilan edecektir.

Lizbon Antlaşması ile zorunlu / zorunlu olmayan gider ayırımı kaldırılmış; AP yetkileri tüm giderlere genişletilmiştir.

AP aynı zamanda bütçenin uygulanmasını da kontrol eder. AP, Konsey'in tavsiyesi üzerine hareket geçerek bütçenin uygulanması konusunda Komisyonu ibra eder.

AB Bütçesinin Özkaynakları

- Tarım Vergileri ve Şeker Vergileri
- Gümrük Vergileri
- KDV
- GSMH / GSMG Payı

AP DENETİM YETKİLERİ

AP doğrudan seçim yoluyla belirlenmiş olması nedeniyle AB'nin demokratik yapısını temsil etmektedir. Bundan dolayı diğer AB kurumları üzerinde siyasi denetimi sağlar.

- Konsey ve Komisyon'a yönelttiği yazılı ve sözlü sorularla yürütme faaliyeti üzerinde denetim yapar.
- Komisyon üzerinde doğrudan siyasi denetim yapar. Komisyon üyelerinin atanması sürecinde etkilidir. Gensoru ile Komisyonun çalışmalarına son verir.
- AP ye dilekçe verme hakkı her Birlik vatandaşı ve üye devletlerin birinde ikamet eden gerçek kişi ile kayıtlı merkezi üye devletlerden birinde olan tüzel kişilere tanınmıştır.
- AP tarafından seçilen Ombudsman, (yargısal işlevleri bakımından ABAD hariç) Birliğin kurum, organ, ofis ajanların kötü yönetimi ile ilgili gerçek ve tüzel kişilerin şikayetlerini kabul eder.
- Ombudsman bu şikayetleri inceler ve rapor hazırlar bu raporlarla ilgili görüşünü iletmek üzere ilgili şikayet edilen yere gönderir. AP na da bilgi verir.
- AP, Birlik hukukunun uygulanmasında Hukuka aykırılık veya kötü yönetim iddialarını araştırmak üzere (bir mahkeme tarafından incelenmekte olanlar hariç) geçici bir soruşturma komitesi sunabilir.

Lizbon Antlaşması ile ulusal parlamentoların AB faaliyetlerine dahil edilmiş, ulusal parlamentolar için katmanlı yetki ilkesinin denetimi tesis edilmiştir. Bu çerçevede ulusal parlamentolar katmanlı yetki ilkesinin temel aktörüne dönüşmektedir. Lizbon Antlaşması ile Birliğin yetkili olduğu alanlarda bu yetkisini katmanlı yetki ilkesi ve orantılık ilkelerini gözetenek kullanması gerekir.

Ulusal Parlamentalar katmanlı yetki ilkesinin yasama sbresince denetimini yapıp, birliğin iyi işleyişine katkı sağlayabilirler.

AP KARAR ALMA (YASAMA) SÜRECİNDEKİ YETKİSİ

AP'nun yasama sürecindeki yetkisi giderek artmaktadır. Başlangıçta Konsey ve Komisyona görüş veren danışma organıydı. Lizbon Antlaşması ile AP'nun etkinliği artırılmaya çalışılmıştır. ① Olağan Yasama Prosedürü ② Özel Yasama Prosedürü

① ÖZEL YASAMA PROSEDÜRÜ

- GÖRÜŞ VERME: AP'nin Birlik İşlemlerine ilişkin Danışsal nitelikte görüş verebileceği bir çok alan bulunmaktadır. AP politik bakımdan önemli olan bütün düzenlemelerde kendisine danışılma yetkisine sahiptir. Görüş alınması gerçeken konularda görüş alınmadan kesin edilen işlemler "ciddi usulsüzlük nedeniyle" iptal edilebilir. Konsey hukuki bakımdan AP'nun görüşleriyle bağlayıcı değildir.

- MUNAFAKAT / ONAY (UYGUN GÖRÜŞ BELİRTME): AP'nun onayının alındığı durumlarda, onayın alınması gerektiği gibi, bu onay Konsey için bağlayıcıdır. Bir anlamda onayın gerekli olduğu konularda AP'nun veto yetkisi olduğu söylenebilir.

② OLAĞAN YASAMA PROSEDÜRÜ: Lizbon Antlaşması ile "Ortak Karar Prosedürü" olağan yasama usulü olarak belirtilmiştir. Ortak Karar Prosedürü, Komisyonun önerisi üzerine, AP ve Konsey tarafından bir tüzük, direktif veya kararın ortaklaşa kabulünü ifade eder. Bu değişiklik ile AP'nun Konseyle dan yetki paylaşımı Parlamento lehine sonuçlanmıştır. Bu değişiklik ile AP güç ve etkinliği artırılarak Konseye denk bir organ haline gelmiştir.

Yasama İşlerinin aşamaları: Birinci görüşme, ikinci görüşme, uzlaştırma, Üçüncü görüşme ve imza aşamalarından oluşur.

BİRİNCİ GÖRÜŞME (OKUMA) = Komisyonun önerisi üzerine AP tutumunu belirler ve Konsey'e bildirir. Konsey AP'nin tutumunu onaylarsa ilgili tasarruf AP'nin tutumuna uygun bir şekilde kabul edilir. Konsey AP'nin tutumunu onaylamaz ise ilk okuma sırasında kendi tutumunu belirler bunu AP'ye bildirir.

İKİNCİ GÖRÜŞME (ACUMA): AP bu bildirimden itibaren

- 3 ay içerisinde Konsey'in ilk okumadaki tutumunu onaylarsa veya karar almazsa ilgili tasarruf Konsey'in tutumuna uygun şekilde kabul edilmiş sayılır.
- Konsey'in ilk okumadaki tutumunu üye tam sayısının çoğunluğu ile reddederse önerilen tasarruf kabul edilmiş sayılır.
- Üye tam sayısının çoğunluğu ile Konsey'in ilk okumadaki tutumunda değişiklik yapılmasını önerirse, bu yönde değiştirilen metin, Konsey ve Komisyona iletilir. Konsey 3 ay içinde nitelikli çoğunlukla hareket etmemelidir. (Komisyonun olumsuz görüş bildirdiği değişiklikler işin ayırlığı) Bu değişikliklerin tümü onaylanırsa tasarruf kabul edilmiş sayılır. Değişikliklerin tümünün onaylanmaması durumunda Konsey Bşk ve AP Bşk 6 hafta içinde Uzlaştırma Komisyonunu toplar.

UZLAŞMA = Uzlaştırma Komitesi AP'ni temsil eden ve Konsey üyelerini temsil eden eşit sayıda üyeden oluşur. Altı hafta içinde AP ve Konsey'in ikinci okumadaki tutumları temelinde ortak bir metin üzerinde mutabakat kata vermek zorundadır. Konsey üyelerinin nitelikli çoğunluğu AP'ni temsil eden üyelerin çoğunluğu ile karar alır. Komisyon da (40) Komite çalışmalarına katılır.

AP ve Konseyi birbirine yaklaştırmayı görevini Komisyon üstlenir. 6 hafta içinde ortak metin onaylanmazsa önerilen tasarruf kabul edilmemiş olur.

ÜÇÜNCÜ GÖRÜŞME (OKUMA)

Uzlaşma Komitesi bu süre içinde ortak bir metni onaylarsa AP kullanılan yolların sağlanacağı ik, Konsey nitelikli çoğunlukla hareket ederek, bu onaydan itibaren altı hafta içinde söz konusu tasarrufu ortak metne uygun olarak kabul eder. Aksi takdirde tasarruf kabul edilmemiş olur.

AVRUPA KOMİSYONU

AB Kurumsal yapının merkezinde yer alır ve üye devletlerden bağımsızdır. 1965 yılında AKGT ile AET ve AAET Komisyonlarının birleştirilmesiyle (Füzyon Antlaşması) tek bir Komisyon olarak "Birliğin çıkarlarını temsil etmek" amacıyla görev yapar. Siyasi eğilimler arasında denge kurma, bağımsız olma hedefindedir.

Yapısı

- 1957-73 (6 Üyeli AT) : 9 Üyeden oluşur. 6 Üye en fazla nüfusa sahip Üyeler (Almanya : 2 Fransa : 2, İtalya : 2 Hollanda : 1 Lüksemburg : 1 Belçika : 1)
- 1986-1995 (12 Üyeli AB) : 17 Üyeden oluşur. 10 Üye en fazla nüfusa sahip Üye. (Almanya, Fransa, İtalya, İspanya Birleşik Krallık)
- 1995-2004 (15 Üyeli AB) 20 Üyeden oluşur. 10 Üye en fazla nüfusa sahip, 10 Üye diğerleri
- 2004-2014 (28 Üyeli AB) Her üye devletten bir komiser
Lizbon Antlaşmasına göre Ocak 2014'ten itibaren, Birlik Dış İlişkileri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi dahil üye devlet sayısının $\frac{2}{3}$ kadar üye (41) bulunacaktır.

Komisyon Üyeleri, üye devlet vatandaşları arasından üye devletlerin tümünün demografik ve coğrafi yelpazesini yansıtabilecek şekilde üye devletler arasından eşit rotasyon sistemi temelinde seçilir. AP, Komisyon başkanlığı için nitelikli çoğunlukla bir aday önerir. Bu aday AP üye temsilcisinin çoğunluğu ile seçilir. Babalar Konseyi, seçilen Başkan ile mutabakat halinde Komisyon üyesi olarak atanmasını istediği kişilerin listesini kabul eder, Komisyon Üyeleri üye devletlerin önerileri temelinde seçilir. Daha sonra Başkan, Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi ve Komisyonun diğer üyeleri heyet olarak AP onayına sunulur. Bu onay temelinde Komisyon, Avrupa Konseyi tarafından nitelikli çoğunlukla atanır. Görev süresi beş yıldır. Kasım 2014'de işbaşına gelen Jean-Claude Juncker başkanlığında 28 üyesi vardır.

Avrupa Komisyonu Statüsü

Komisyon Üyeleri (Komiser) yeterlilik ve Avrupa idealine bağlılıkları esas alınarak, bağımsızlıkları şüphe götürmeyen kişiler arasından seçilir. Komiserler görevlerini yerine getirirken tamamen bağımsızdır. Birliğin genel çıkarlarını savunurlar. Komiserler görevleriyle bağdaşmayan her türlü eylemden kaçınırlar. Görevleri boyunca hiçbir mesleki faaliyette bulunamazlar. Göreve başlarken yemin ederler. Adalet Divanı Komiserlerin yükümlülüklerini geniş yorumla tabi tutar. Yükümlülüklerin ihlali halinde ABAD Konseyi'nin basit çoğunlukla yaptığı başvuru veya Komisyonun başvurusu üzerine ilgili üyenin görevden alınmasına tüm menfaatlardan yoksun bırakılmasına karar verebilir.

Komisyonun faaliyetleri hakkında gensoru verilmesi halinde AP üyetamsayısının çoğunluğuna tekabül ederek şekilde oy kullananların 2/3 ile kabul edilebilir. Bu durumda Komisyon üyeleri ve Birlik Dışisleri ve Güvenlik Politikası yüksek temsilcisi görevlerinden istifa eder.

KOMİSYONUN İŞLETİŞİ

Komisyon Başkanı kilit rol oynar. Komisyonun görevlerini yerine getirirken uyacağı genel yönlendirici ilkeleri belirler. İş organizasyon konusunda karar verir. Birlik Dışisleri ve Güvenlik Yüksek Temsilcisi dışındaki Baş Trd. atar. Baş Trd. arasında iş bölümü yapar. Bir komisyon üyesi Başkan talebi halinde istifa eder. Her komisyon bir yada birden fazla AB politikasının (sektör) yürütülmesinden sorumludur. Komisyon, kararlarını heyet halinde ve çoğunlukla almaktadır. Komisyon bünyesinde ortak hizmet birimleri ve Genel Müdürlükler bulunur. Genel Müdürlük, çalışmalarının siyasi ve yasal sorumluluğunu üstlenen Komise karşı sorumlu bir Genel Müdür vardır. Komisyonun her üye devlette temsilciliği ve bazı ülkelerde ülke ve uluslararası örgütlerde delegasyonu vardır. Komiserlere bağlı Genel Müdürlük ve servislerin ana başlıkları; Siyasi, Dış ilişkiler, Genel Hizmetler ve hizmetler dir.

KOMİSYONUN YETKİLERİ

1. Yasama Alanındaki Yetkileri - Yasama alanındaki yetkileri girişimde bulunma ve yasama işkimi şeklinde.

Girişimde Bulunma: Roma Antlaşmasından beri, birliğin genel çıkarını, etkin kullanmak amacıyla yasama tasarıflarının teistinde girişimde bulunma yetkisi tanınmıştır. Yasama tasarıfları Komisyonun önerisi üzerine kabul edilebilir.

- Komisyonun önerisi olmadan "olağan yasama usulü" ile yasama gücü bir hukuki tasarruf gerçekleştirmez. Ancak Konsey veya Parlamento'nun talebi üzerine, Komisyon'un öneri sunmak üzere harekete geçtiği belirtilmektedir. Ayrıca yurttaş girişimi ile de Komisyon harekete geçebilmektedir. Komisyonun önerisi üzerine Konsey harekete geçtiğinde, Konsey oybirliği ile öneride değişiklik yapabilir. Komisyon Konsey harekete geçmediği sürece her aşamada önerisini değiştirebilir.
- Ortak Dışişleri ve Güvenlik Politikaları alanında ise Birlik Dışişleri ve Güvenlik Yüksek Temsilcisi ve Komisyon Konseye ortak öneri sunabilir.
- Ceza konularında adli ve polis işbirliği alanına gelince hukuki tasarruflar Komisyonun önerisi, üç devletlerin $\frac{1}{4}$ girişimiyle kabul edilir.

(**) Komisyon ender durumlar dışında yasama önerilerini yapma yetkine sahiptir.

Yasama İşlemi Tesis Etme: Her birlik kurumu gibi

Komisyon'da yetkili olduğu konularda kural koyabilir. Birlik içinde işçilerin serbest dolaşımına ilişkin uygulama tüzükleri hazırlayabilir. Ayrıca türeme norm taksit edebilir.

2. Yürütme ve Yönetim Alanındaki Yetkileri

Komisyon aynı zamanda Birliğin yürütme organıdır. Karar alma sonrasında da kilit konuma sahiptir. Program ve fonların yönetilmesinden de sorumludur.

Hukuken bağlayıcı birlik tasarrufları Komisyona uygulama yetkisi vermektedir. Komisyon Antlaşmaların ve alınan tedbirlerin uygulanmasını sağlar. ABAD'nin denetiminde Birlik Hukukunun uygulanmasını gözetir. (**) AB Kurucu Antlaşmalarının bekçisidir. (Koruyucu)

Komisyon; Üye devletlerin, gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülüklerini yerine getirmeleri konusunda yaptırım uygulama yetkisine sahiptir. Her türlü kayıt ve muhasebe işlemlerini inceleme yetkisine sahiptir.

- Komisyon özel şirketlerin rekabet kurallarına uyup uymadıklarını gözetlemek durumundadır. İç pazarın işleyişine uyulmaması, rekabet kurallarının ihlal edilmesi durumunda Komisyon yaptırım kararı verebilir. İdari para cezası verebilir.
- Üye devletlere ilişkin olarak iç iş; devlet desteklerinin iç pazarın işleyişine bağdaşmadığına karar verebilir. Komisyon, üye devletlerde mevcut destek hizmetlerini sürebilerekli olarak izlemekle görevlidir. Üye devletin, desteği kötüye kullandığı tespit edilirse desteğin kaldırılmasına karar verebilir. Bu karara uyulmaması halinde ABAD da ihlal davası açabilir.
- Komisyon üye devletlere AB hukuk kurallarına uymayan tedbirler alma izni verebilmektedir.
- Komisyon her yıl AP'nun acılış oturumundan en az bir ay önce Birliğin faaliyetleri ilgili genel bir rapor yayınlamaktadır.

KOMİSYONUN DIŞ TEMSİL YETKİSİ

Komisyon, Ortak Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası ile Antlaşmalarda öngörülen diğer durumlar haricinde Birliğin dış temsilciliğini sağlar. Bu yüzden Konsey'in kendisini yetkilendirmesi üzerine, bir ya da birden fazla bağımsız devlet ile uluslararası antlaşmalar için gerekli müzakereleri yapar.

ADALET DIVANI

Avrupa Toplulukları Adalet Divanı, başlangıçta sadece Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu Antlaşması kapsamındaki davalara bakıyordu. AET ve AAET nin kurulmasıyla ATAD her üç topluluğun ortak organı haline geldi. 1988 yılında ATAD nin iş yükünü azaltmak amacıyla "İlk Derece Mahkemesi" kuruldu. Nice Antlaşması ile Konsey'e belli davalara bakmak üzere "Üzmemiş Jüri Davaları" kurma yetkisi verilmiştir.

- Lizbon Antlaşması ile ; ATAD adını Avrupa Birliği Adalet Divanı (ABAD) olarak değiştirmiştir. Avrupa Birliği Adalet Divanı (ABAD): Adalet Divanı, Mahkeme (Önceki adıyla İlk Derece Mahkemesi - ABİDM) ve İhtisas Mahkemelerinden oluşur.

ABAD Temel Rolü : Antlaşmaların yorumlanmasında ve uygulanmasında hukuka riayet edilmesini sağlar.

Üye devletler Birlik hukukunun kapsadığı alanlarda etkili hukuki koruma sağlamak için gerekli hukuki başvuru yollarını temin etmeleri gerekir.

Mahkeme (İlk Derece Mahkemesi) - (İDM)

İDM Adalet Divanının iş yükünü azaltmak üzere, ATS ile Kurucu Antlaşmalara dahil edilmisti. Nice Antlaşması da Mahkemeye belli alanlarda ön karar başvurularına bakma yetkisi vermiştir. Gerçek ve tüzel kişiler, mahkeme'de personel, iptal, ihlal, hareketsizlik, akit dışı sorumluluk (belli konularda ön karar başvurusu) davalarını açabilmektedir. Mahkemenin verdiği kararlara karşı Adalet Divanında temyiz başvurusu bulunulabilir. Mahkemede her devletten gelen 28 yargıdan oluşur.

Nice Antlaşmasında , Konsey kararı ile AB galiyonları ile personel davalarına (46) bakmak üzere

7 yargıdan oluşan Avrupa Birliği Kamu Personeli (ABKPM) kurulmuştur. Temyiz yeri ise Mahkemedir.
Lizbon Antlaşması ile Konsey ve AP belirli alanlarda açılan davalarda ilkederece mahkemesi olarak bakmak üzere Mahkemeye bağlı ihtisos mahkemeleri kurabilir.

ADALET DİVANİ YAPISI

(28 Yargıç)

A - YAPISI = Her üye devletten bir hakimden oluşur. Adalet Divanına yardımcı olmak üzere 3 kişi "hukuk sözcüsü" olarak görev yapmaktadırlar. Yargıç ve hukuk sözcüleri üye devletlerin mutabakatıyla 6 yıl için seçilirler. Görev süresi olan yargıç ve hukuk sözcüleri yeniden atanabilirler. Yargıçlar ve sözcükler yargı doktrinliliklerinden yararlanır. Yetkilerini de bağımsız olarak kullanır. Lizbon antlaşmasına göre üye devlet hükümetleri hakim ve sözcükleri atamadan evvel Komite'ye danışmaları gerekir. Komite, Adalet Divanı ve mahkemenin eski üyeleri, ulusal yüksek mahkeme üyeleri arasından 7 kişi olarak AP tarafından önerilen kişilerden oluşur. Adalet Divanı; Daireler, Büyük Daire ve Genel Kurul olarak çalışır.

B - YARGILAMA PROSEDÜRÜ: Divanda yargılama dili Birliğin resmi dillerinden biri olabilir. Yargılama dili esasen davacının dava dilekçesiyle tespit ettiği bir husustur. Ön karar usulünde ise, ön karar başvurusunu yapan ulusal mahkeme diline göre yargılama dili belirtilir. Üye devletlere karşı açılan davalarda davalı taraftaki devletin dili seçilir. Adalet Divanının çalışma dili Fransızcadır. Adalet Divanında yargılama çekilmeli ve kamuya açık olmalıdır.

Yargılama : yazılı aşama, hazırlık aşaması ve sözlü aşamadan oluşur.

Yazılı aşama : Dava dilekçelerinin, dava bildirimlerinin, savunmaların, itirazların, repliklerin tüm eltili belgelerin teslimi

Hazırlık aşaması : Bilirkişi incelemesi, keşif yapılması, tanıkların dinlenmesi

Sözlü Aşama : Raportör, yargı tarafından hazırlanan raporun okunmasını, vekillerin, danışmanların, avukatların ve savcı iddialarının ilgili yargı organı tarafından, dinlenmesini, gerekirse kişilerin dinlenmesi.

Divon önünde devam eden davaya üye devletler, gerçek ve tüzel kişiler müdahil dabilirdir.

ABAD acılan davaların yürütmeyi durdurucu etkisi yoktur. Ancak divon partilerinin gerektirdiği konısına varsa yürütmeyi durdurulmasına karar verebilir. Kararların aheni oturumla bildirilmesiyle dava sonuçlanır.

Avrupa Birliği İlk Derece Mahkemesi (ABİDM) kararları ABAD önünde temyizle götürülebilmektedir. Ayrıca 3. şahsın itirazı, yargılamanın yenilenmesi ve kararın yorumlanması talebi ile Divan tarafından yeniden ele alınabilir.

YETKİLERİ : Adalet Divanı AB Hukukunu uygulamakta ve uyumazlığı gözümne bağlamaktadır. Divanın mübhasir yetkisine girmeyen alanlarda üye devletlerin mahkemeleri yetkilidir. Divanın danışma, uyumazlık ve ön karar konularında yetkileri vardır.

- Danışma : Avrupa Parlamentosu, Konsey veya Komisyon, dngörülen anlaşmanın, Antlaşmanın hükümlerine uygun olup olmadığı konusunda Diva'nın görüşünü alabilir. Eğer görüş olumsuz ise Antlaşmada değişiklik yapılmadan yürürlüğe giremez. Divanın görüşü bağlayıcıdır.

- Uyumsuzluk = Üye devletler, antlaşmaların yorumu veya uygulanması ile ilgili bir uyumsuzluk konusunda, antlaşma larda öngörülenler dışında çözümlerine başvuramazlar. Birlik hukukunun uygulanması ve yorumlanması da tek merci Divan'dır.

(**) Adalet Divanı, Ortak Disiplin ve Güvenlik Politikasında ilişkin hükümler ve bu hükümler temelindeki tasarruflarla ilgili konularda yetkili değildir. Divanın bakmakla yükümlü olduğu başlıca uyumsuzluk davaları; İhlal Davası, İptal Davası, Hareketsizlik Davası, Abit dısı sorumluluktan kaynaklanan tazminat davasıdır.

- Ön Karar : AB mevzuatında yorum birliği ve Birlik Hukukunun bütün üye devletlerde aynı şekilde uygulanmasını sağlamak için ön karar usulünü öngörmektedir. Antlaşmaların yorumu veya Birlik kurum, organ, ofis veya ajanslarının tasarruflarının geçerliliği ve yorumu sorunun bir üye devlet mahkemesinde ortaya konulması halinde bu mahkeme kendi kararını vermek için konuya ilişkin bir karara gerek duyarsa Adalet Divanı'nda bu sorun hakkında karar vermesini talep edebilir. Bu tür bir sorunun, iq hukuka göre kararlarına karşı konunun kapalı olduğu bir ulusal mahkemede görülmekte olan bir davada ortaya konması halinde, Divana başvurmakla yükümlüdür.

SAYIŞTAY (DENETİM KURUMU)

1975 yılında kuruldu. Ancak Maastricht Antlaşması ile AB'nin ana organları arasına girdi. Lizbon Antlaşması ile AB'nin mali denetimini sağlamaya devam etmektedir.

- Yapısı : Her üye devletten bir üye olmak üzere, altı yıllık bir süre için atanırlar. Konsey, üye devletlerin önerileri doğrultusunda (49) Avrupa Parlamentosu'na

danışıklıktan sonra Üyeleri kabul eder. Sayıştay Üyeleri yeniden atanırlar. Kendi aralarında 3 yıl için Başkan seçerler. Üyeler görevlerini tam bağımsızlıkla yapar. Hiçbir hükümet merciden talimat alamaz. ABAD yargılarına sağlanan ayrıcalık ve dokunulmazlıkların Sayıştay Üyelerine de uygulanır.

Yetkileri : Sayıştay Birliği ve Birlik tarafından kurulan organ ofis veya ajansların tüm gelir ve gider hesaplarını inceler. Birlik adına gelir ve giderleri yönünden organ, ofis veya ajansların binalarında ve bütçeden ödenek alan gerçek veya tüzel kişilerin binaları da dahil olmak üzere, Üye devletlerde yapılır. Sayıştay bir yargı değildir. Her mali yılın sona ermesini takiben yıllık bir rapor hazırlar. Bu rapor, Birliğin diğer Kurumlarına iletilir ve yanıtlarıyla Avrupa Birliği Resmi Gazetede yayımlanır. Ayrıca belli konularda rapor hazırlayabilir, Birliğin diğer kurumlarından birinin talebi üzerine görüşlerine bildirebilir. Aynı zamanda Sayıştay'ın AP ve Konsey'e hesapların güvenilirliği hakkında Resmi Gazete'de uygunluk bildirimi verme görevi vardır.

Sayıştay'ın esas rolü aykırılık, ihlal ve israfı dikkat çekmektedir. Sayıştay hareketsizlik davasını açan bildiğini belirtmek gerekir. Ayrıca bütçe prosedürüne de dahil edilir.

AVRUPA BİRLİĞİ HUKUK DÜZENİ

Avrupa Topluluklarını temel alan AB özgün bir yapıya sahiptir. Maastricht Antlaşması ile ortaya çıkan AB uzun süre üç sütunlu yapıyla devam eder.

1. Sütun Topluluk → (Supranasyonel)
2. Sütun Ortak Dış İleri Güvenlik Politikası
3. Sütun Adalet ve İçbirliği Politikası

Lisbon Antlaşması, AB'nin tüm politikaları tek çatı altında toplanıp üç sütunlu yapı birleştirilmiştir. "Topluluk" kelimesi yerine "Birlik" kelimesinin yerine kullanılarak, Avrupa Birliği adı altında tek bir kurumsal gerçeğe oluşturulur. Bu antlaşma ile ikinci ve üçüncü sütunlara da supranasyonal bir özellik kazandırılmıştır. Ancak bu alanlarda hükümetlerarası yapı geçerliliğini korur. Topluluk Hukuku uluslararası hukuktan farklı bir hukuk düzeni oluşturmaktadır. ABAD göre AT Antlaşmaları üye devletlerin hukuk sisteminin bir parçası haline gelen kendine özgü bir hukuk sistemi kurmuştur. AB Hukuk düzenine bu özgün niteliği kazandıran ABAD içtihatlarıdır.

AB Hukukunun üstünlüğü ve doğrudan uygulanabilirliği gibi ilkenin ortaya kayduğu prensipler, Birlik Hukukunun temel iki sütunu oluşturmaktadır.

Üstünlük prensibi, uluslararası hukuk için olduğu gibi AB hukuku için de vazgeçilimsiz bir koşuldur. Bu üstünlüğü üye devletlerin iç hukukuna empoze etmektedir. AB Hukukunun üstünlüğü prensibinin zorunlu devamı olarak, doğrudan etki prensibi gelmektedir. ABAD göre AB Hukuk normları, belli şartlar altında özel ve tüzel kişiler lehine haklar doğurmakta bu haklar ulusal yargı organları önünde hak sahipleri tarafından ileri sürüle bilmektedir.

AVRUPA BİRLİĞİ HUKUKUNUN KAYNAKLARI

1. Birincil Mevzuat → Kuruluş Antlaşmaları
2. Hukukun Temel İlkeleri
3. Sözleşme → Antlaşmalar
4. İkincil Mevzuat → Birlik Organlarının Kararları
5. Üye devletler arasında yapılan Antlaşmalar

Normlar hiyerarsisindeki hiyerarşi Adalet Divanı tarafından belirlenmiştir. Kurumların bağlayıcı nitelikteki hukuki tasarrufların, ABAD tarafından belirlenen üst norma aykırı olması durumunda iptal edilir.

AP, Konsey, Komisyon ve üye devletlere Topluluk tarafından imzalanması düşünülen uluslararası antlaşmanın, kurucu antlaşma hükümlerine uygun olup olmadığı konusunda, Divan'a başvurma imkânını öngörmektedir. Eğer Divan antlaşmanın kurucu antlaşmalara uygun olmadığını belirtir ise ancak Divan kararına uygun olarak değiştirildikten sonra yürürlüğe girer.

Lizbon Antlaşması AB Hukukundaki normlar hiyerarsisi daha açık bir hale getirmiştir.

A. BİRİNCİ MEVZUAT =

- Kurucu Antlaşmalar (Protokoller, teati edilen mektuplar - nihai senetler)
- Kurucu Antlaşmaları değiştiren antlaşmalar
- Tamamlayıcı Antlaşmalar
- Katılma Antlaşmaları

⊗ Kurucu antlaşmalar, Paris, Roma, ATS, Maastricht, Nice, Amsterdam, Lizbon. Bunlar "anayasal sort (belge)" olarak nitelendirilir. Bunlar üye devlet yürürlüğünde ve üye devletle ikamet edenlere doğrudan uygulanır.

Paris → AKTQ'yi kurdu

Roma → AET ve AAET kurdu

Maastricht → AB'yi kurdu

Bunlar iki şekilde değiştirilir ① Bazı Antlaşma hükümleri üye devletlerin kendi anayasalarına uygun olarak onaylandıkları kurumların kararıyla değiştirilir. ② Olağan değiştirme usulüne bağlı olarak değiştirilir.

ATS, Amsterdam, Nice, Lizbon Kurucu Antlaşmaları değiştiren antlaşmalardır.